

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Харківської державної

академії дизайну і мистецтв

Олександр СОБОЛЄВ

« 20 » _____ 2025 р.

ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

для здобуття першого ступеня вищої освіти (бакалавр)

зі спеціальності В4 Образотворче мистецтво та реставрація,

галузі знань В Культура,

мистецтво та гуманітарні науки

освітньо-професійна програма: «Реставрація творів мистецтва»

(денна форма навчання)

Завдання розраховано: на виявлення знань та умінь вступників з такої дисципліни як олійне копіювання. При виконанні копії основна увага приділяється розумінню технології створення живописних робіт, знанню технічних особливостей матеріалів та прийомів; умінню точно передавати композиційні, тональні та колористичні характеристики оригіналу. Важливими критеріями є наявність навичок рисунку, живопису, відчуття пропорцій, форми та кольору. Абітурієнт має продемонструвати вміння працювати в межах заданого формату, опираючись на авторські техніки, фіксуючи художні властивості твору.

Типові умови до програмних завдань фахового випробування

Творчий конкурс складається з комплексного практичного завдання фахового випробування з композиції, рисунку та живопису, яке виконується в присутності екзаменаторів у відведеному місці та у визначений час.

Типове завдання

Копіювання олійного живопису (портрет)

Створити копію олійного портрету, точно передаючи композиційні, кольорові та техніко-технологічні особливості наданого оригіналу. Копія має бути виконана з дотриманням форматних обмежень, із відтворенням характеру письма та живописної фактури авторського твору.

Розмір полотна: 400 × 500 мм (або близький формат)

Колірна гамма: хроматична (згідно з оригіналом)

Матеріали для виконання: полотно (або ґрунтований картон), олійні фарби, пензлі відповідного типу, палітра, мастихін, олія, розчинники.

Порядок оцінювання творчих робіт

При оцінці творчих робіт визначними є наступні позиції: коректність компонування зображення в площині заданого формату; відповідність пропорційних і кольорових характеристик копії авторському оригіналу; точність відтворення художньо-технологічних прийомів, застосованих у творі; збереження стилістичних ознак авторської манери; логічна завершеність виконання копії та естетична цілісність її живописної структури.

Метою вступного творчого конкурсу є виявлення у вступника базових знань і навичок у сфері образотворчого мистецтва, розуміння техніко-технологічної специфіки живопису, здатності до аналітичного мислення в процесі копіювання зразків та формування початкової професійної компетентності в галузі реставрації творів мистецтва.

Рівень виконання конкурсної роботи відповідає наступній оціночній градації:

181 – 200 балів – «високий творчий рівень»

161 – 180 балів – «достатній конструктивно-варіативний рівень»

141 – 160 балів – «середній репродуктивний рівень»

125 – 140 балів – «низький рецептивно-продуктивний рівень» (125 балів – мінімальний конкурсний бал для вступу на бюджетну форму навчання)

Особи, які отримали менше 125 балів за випробування можуть претендувати тільки на контрактну форму навчання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТВОРЧОГО КОНКУРСУ

Виконання копіювання олійного живопису (портрет) відбувається за наступними критеріями: композиційно-конструктивне вирішення та точність рисунку та відповідність колористичної та фактурної структури техніці виконання оригіналу.

Максимально за сумою двох критеріїв оцінювання абітурієнт може отримати 200 балів.

За композиційно-графічне вирішення		За колористично-фактурне представлення	
100 балів	Копія виконана з високим рівнем графічної майстерності, що проявляється у точності побудови форми, пропорційності композиційних елементів та ретельному дотриманні конструктивних особливостей зображення. Рисунок відзначається впевненістю лінії, анатомічною вираженістю та досконалістю композиційної побудови у межах заданого формату.	100 балів	Рівень відтворення кольорової гами та фактурних особливостей відповідає вимогам академічної практики. Тональні співвідношення, характер мазка, підбір кольорів і способів накладання фарби максимально наближені до авторського живопису. Відчувається професійне володіння технікою олійного письма, що супроводжується естетично завершеним враженням від роботи. Виконання копії свідчить про глибоке розуміння художнього оригіналу та уважність до деталей.

99-95 балів	Здобувач коректно виконав підготовчий рисунок, дотримавшись пропорційної побудови форм і гармонійно закомпоновав зображення у межах заданого формату. Поетапність ведення роботи виконано відповідно до академічних вимог, що свідчить про володіння основами композиції та логікою побудови образу.	99-95 балів	Під час виконання копії здобувач точно відтворив колористичну гаму авторського твору, адекватно підібравши співвідношення кольорів. Манера формоутворення відповідає технічним прийомам оригіналу, що дозволяє розглядати копію як професійно виконану зразкову роботу. Робота відповідає всім базовим критеріям оцінювання і є взірцем якісного відтворення оригіналу.
94-90 балів	Здобувач грамотно виконав підготовчий рисунок, дотримавшись пропорційної побудови форми, що свідчить про розуміння конструктивної структури зображення. Композиційне розміщення копії у форматі здійснено коректно, відповідно до вимог академічного копіювання. Поетапність виконання роботи витримано логічно й послідовно.	94-90 балів	При створенні копії здобувач коректно підібрав колорит, зберігаючи тональні та кольорові співвідношення, властиві авторському твору. Формоутворення відтворено відповідно до живописної манери оригіналу. Загальна якість виконання відповідає високому рівню володіння технікою, копія задовольняє усі базові вимоги.
89-85 балів	Здобувач якісно виконав підготовчий рисунок, у цілому коректно розмістив зображення у форматі. Ведення копії здійснено поетапно й послідовно. Наявні незначні похибки у композиційній побудові та конструктивному рішенні рисунку, які не мають істотного впливу на загальне сприйняття роботи.	89-85 балів	Колористичне рішення та манера формоутворення в основному відповідають авторському оригіналу. Виявлено незначні недоліки у володінні технікою олійного живопису, однак загальне стилістичне відчуття збережено. Копія виконана на доброму рівні, залишає позитивне загальне враження та демонструє базовий рівень професійної підготовки.
84-80 балів	Здобувач виконав підготовчий малюнок на доброму рівні, копія гармонійно закомпонована у форматі. Однак спостерігаються окремі погіршеності в композиції та рисунку, що дещо впливають на точність відтворення авторського задуму.	84-80 балів	Колорит копії та манера формоутворення в цілому відповідають живописній мові оригіналу. Водночас наявні незначні технічні недоліки, зокрема у володінні технікою олійного живопису, які не критично впливають на загальне художнє сприйняття копії. Копія

			виконана надоброму рівні, зберігає схожість з оригіналом.
79-75 балів	Здобувач задовільно виконав підготовчий рисунок, копія розміщена у форматі, проте наявні помітні погрішності в побудові композиції та у рисунковому опрацюванні форми, що частково ускладнюють сприйняття стилістичної точності.	79-75 балів	Колористичне вирішення й техніка формоутворення наближені до авторських прийомів, однак простежуються недоліки у підборі кольорової гами та помилки у володінні технікою олійного живопису. Копія виконана на доброму рівні, але має певні недоліки, що дещо знижують схожість із оригіналом.
74-70 балів	Здобувач виконав підготовчий рисунок на задовільному рівні. Композиція загалом відповідає умовам завдання, однак спостерігаються помилки в компонованні зображення у форматі та суттєві похибки у рисунковому опрацюванні форм. Конструктивна логіка зображення простежується фрагментарно, що ускладнює точну передачу просторової структури оригіналу.	74-70 балів	Копія демонструє базовий рівень володіння технікою олійного живопису. Колористичне вирішення в окремих частинах наближене до авторського, однак є порушення в тональному балансі та недоліки у фактурній передачі поверхні. Техніка формоутворення недостатньо чітко відтворює живописну манеру автора, що знижує загальну достовірність копії.
69-65 балів	Здобувач виконав копію відповідно до умов завдання, однак робота не відповідає критерію єдності та цілісності композиції. Спостерігається неузгодженість композиційної побудови, значні похибки у пропорціях та рисунковому опрацюванні форм. Зображення фрагментарне, з відсутністю чіткого конструктивного розв'язання. Візуальна структура копії лише частково співвідноситься з оригіналом.	69-65 балів	Робота демонструє базовий рівень володіння навичками олійного живопису, проте спостерігаються значні порушення у тональному вирішенні. Гармонія колористичних і фактурних співвідношень порушена, техніка формоутворення неточна. Відтворення авторської манери поверхнєве, що не дозволяє ідентифікувати копію як стилістично наближену до оригіналу.
64-60 балів	Композиція виконана відповідно до умов завдання, проте малюнок є недостатньо точним, із помітними погрішностями у побудові форми та розміщенні	64-60 балів	Кольорове та тональне рішення загалом відповідає завданню, однак наявні помилки у тональному моделюванні та колориті, а також недостатній

	елементів, що впливає на загальну виразність зображення.		рівень володіння технікою олійного живопису. Копія виконана на задовільному рівні, проте недоліки у відтворенні окремих елементів композиції значно знижують естетичну цілісність твору.
59 балів та нижче:	Робота виконана з грубими порушеннями принципів побудови композиції, просторового мислення, пропорціонування форм та конструктивної побудови малюнка. Спостерігається низький рівень розуміння структури оригінального твору. Композиція не відповідає заданому формату та умовам завдання.	59 балів та нижче:	Робота демонструє незадовільний рівень володіння технікою олійного живопису. Колористичне та тональне вирішення дисгармонійне, значно відрізняється від авторського живопису. Відсутня відповідність у фактурі, колориті та манері формоутворення, що суттєво знижує достовірність копії. Робота не представлена в повному обсязі відповідно до вимог вступного іспиту.

*Якщо, абітурієнти набрали однакову кількість балів, тоді екзаменаторами до розгляду беруться мотиваційні листи і аналізуються творчі здобутки абітурієнтів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література українською мовою

1. Жердзіцький В. Живопис. Техніка та технологія. Харків: Колорит, 2006. 327 с.
2. Лоханько В.Є. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Мистецтво, 1938. 187 с.

3. Лоханько Ф.П., Флорова Т.І. Художні Матеріали: Техніка Живопису. Київ: Держ. видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960. 142 с.

4. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації. Київ: Мистецтво, 2009. 304 с.

Додаткова література українською

5. Відроджені шедеври з музейних скарбниць України. Каталог виставки з нагоди 70-річчя від дня заснування Національного науково-дослідного реставраційного центру України. Київ: ННДРЦУ, 2008. 175 с.

6. Врятовані скарби. Каталог реставрованих ікон XVII – XX ст. з колекції Івано-Франківського краєзнавчого музею. Реставратор Валерій Твердохліб. Львів: Манускрипт-Львів, 2009. 127 с.

7. Крізь патину часу. Відроджене минуле. Каталог виставки відреставрованих творів декоративно-ужиткового мистецтва з музейних колекцій України. упор. Ірина Муратова. Київ: ННДРЦУ, 2005. 184 с.

8. Проблеми українського термінологічного словникарства в мистецтвознавстві й етнології: науковий збірник пам'яті Миколи Трохименко /ред. д. мист. М.Селівачов. Київ: АНТ, 2002. 264 с.

9. Російсько – український практичний словник реставратора /ред. Н.Є.Лозова. Київ: УАІД “РАДА”, 2004. 264 с.

10. Откович В., Скоп П., Откович М. Страсті Христові. Львів: Львівська філіал ННДРЦУ, 2007. 34 с.

Література іноземними мовами

11. Auwera J. V. An Old Woman in the Fitzwilliam Museum: Jordaens not Van Dyck. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2021. P. 92 – 97

12. Auwera J. V. Jacques Jordaens and his use of panels: an introduction. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 38 – 47.

13. Auwera J. V. Jacques Jordaens, his panels and panel makers: identifications and patterns. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 3. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2002. P. 64 – 71.

14. Auwera J. V. Jordaens's re-use and enlargement of panels in light of the studio practices and art theory his day: the example of The Adoration of the Shepherds in Bristol. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 70 – 83

15. Bisacca G., De La Fuente J. Consideraciones tecnica de la construccion y restauracion del soporte de lfs tres Gracias de Rubens. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. P. 51 – 66.

16. Bredal-Jørgensen J., Filtenborg T., Verhave J., Wadum J. Determining trends and developments in Jordaens' priming technique. Jacob Jordaens - a painter of great distinction / Ein Maler großen Formats (CISA-Cultural and Interdisciplinary Studies in Art 10), Stuttgart: 2012. P. 257 – 287.

17. Christensen A. H., Filtenborg T., Wadum J. Restoration in an Open Workshop. Revealing the Secrets of a 17th Century Masterpiece. – <https://www.leica-microsystems.com/science-lab/restoration-in-an-open-workshop/>

18. Davies J. The Adoration of the Shepherds: now found to have hung in Jordaens's house in Antwerp. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2021. P. 82 – 83

19. Davies J., Moortgat I. Notes on the Panel Makers' Petition of 13 November 1617 with their marks. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 27 – 31.

20. Davila R. Restauracion de la Pintura. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. P. 67 – 75.

21. Decq L., Dubois H., Saverwyns S., Swinnen S., Sanyova J., Christuaens D. The Antwerp Maagdenhuis Washing and Anointing of the Body of Christ. Jordaens's Complex Modifications of His Own Work. Genesis and Conservation. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 119 – 131
22. Dohe S. Die Pluripotente Zeichnung – Anstückungen in der Kompositions-praxis von Jacques Jordaens. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 194 – 211
23. Doherty T., Leonard M., Wadum J. Brueghel and Rubens at Work: Technique and the Practice of Collaboration. Rubens and Brueghel: A Working Friendship has been organized by the J. Paul Getty Museum and the Royal Picture Gallery Mauritshuis. Los Angeles: J. Paul Getty Trust, 2006. P. 215 – 251.
24. Ehrenforth C. Das Kasseler Bohnenfest – Neueste Erkenntnisse Zur Werkgenese und Restaurierungsgechichte. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 258 – 272
25. Filtenborg T., Hendrikman L., Noldus B., Ohrt K., De la Fuente Pedersen E., Schlotter A., Verhave J. H., Wadum J. Jordaens. The Making of a Masterpiece. Copenhagen: Statens Museum for Kunst, 2008, 120 p.
26. Garrido C. Materiales y tecnica. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. P.37 – 50.
27. Glanville H. Varnish, Grounds, Viewing Distance, and Lighting: Some Notes on Seventeenth-Century Italian Painting Technique. Historical Painting Techniques, Materials, and Studio Practice. Leiden: Art History Institute of the University of Leiden: 2005. S. 11 – 19
28. Harmssen A. Meisterhaft in der Veränderung – Jordaensin der Gemäldegalerie Alte Meister in Kassel Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 144 – 160
29. Hartweg B. Formatveränderungen an Holztafelbildern von Rubens – Beobachtungen an den Beständen der Berliner Gemäldegalerie. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 273 – 292
30. Held J. Nachträglich Veränderte Kompositionen bei Jacob Jordaens. Revue Belge D'Archeologie et D'Histoire de L'Art Belgisch Tijdschrift Voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis, III. 1933. P. 214 – 223.
31. Johnson D.H. Construction of Canvas Supports for Jordaens's Paintings Suggested by Thread Count Analysis. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 132 – 143
32. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001.
33. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N2. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2021.

34. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N3. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2002.
35. Keith L. The Rubens Studio and the Drunken Silenus supported by Satyrs. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 96 – 104.
36. Kirby J. The Painter's Trade in the Seventeenth Century: Theory and Practice. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 5 – 49.
37. Kollmann A., Tasch E. Becoming Rubens? Becoming a panel painting! Die Entstehung der elf Imperatorenbildnisse. Becoming Famous Peter Paul Rubens. Stuttgart: Staatsgalerie Stuttgart, Sandstein Verlag, 2021. PP. 77 – 97.
38. Kollmann A., Tasch E. Drei Genueserinnen unter der Lupe – Rubens' Damenbildnisse der Staatsgalerie Stuttgart und Kunsthalle Karlsruhe. Becoming Famous Peter Paul Rubens. Stuttgart: Staatsgalerie Stuttgart, Sandstein Verlag, 2021. PP. 167 – 179.
39. Krämer T. Leinwand und Grundierung im Röntgenbild – eine kunsttechnologische Untersuchung von Vier Gemälden Jordaens' und seiner Werkstatt aus der Kasseler Gemäldegalerie Alte Meister. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 169 – 191
40. Lange J. Two Versions of the Satyr and Peasant in Kassel. New Insights into Jordaens' Workshop Practice and New Questions. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 230 – 245
41. Las Tres Gracias de Rubens: Estudio tecnico y Restauracion. Madrid: Museo del Prado, 1998. 79 p.
42. Losos L. Die Technik der Malerei. Praha: Artia Verlag, 1988. 191 p.
43. Mateu S. Seventeenth-century Antwerp panels in context. Jordaens Van Dyck Journal: the research publication of the Jordaens Van Dyck panel paintings project. N 1. Amsterdam: University of Amsterdam, Royal Museums of Fine Arts of Belgium, 2001. P. 20 – 25.
44. Mobrmann I, Kammer M. Kunsttechnologische Auswertung von Röntgenbildern – Elf Gemälde von Jacques Jordaens und Seiner Werkstatt aus der Sammlung der Museumland Scharf Hessen Kassel. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. PP. 161 – 168
45. Reframing Jordanens: Pictor doctus – Techniken – Werkstattpraxis. Pictor doctus – Techniques – Workshop practice. Petersberg: Michael Imhof Verlag, 2018. 335 p.
46. אלעקסעוו-אליורוי י.וו. פיינט פון אלט הארן פון אנטיקוויטי צו די סוף פון די 19 יארהונדערט. מאסקווע: 2000. P. 160
47. Roy A. Rubens's "Pease and War" National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 89 – 95.
48. Roy A. The National Gallery Van Dycks: Technique and Development. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 50 – 83.
49. Schmiedlechner P. Modi Operandi in Rubens's Workshop. A Study on the Creative Process and Studio Practice. Stuttgart: Staatlichen Akademie der Bildenden Künste, 2021. 199 s.

50. Van Hout N., Balis A. Rubens Unveiled: Notes on the Painting Technique. Antwerp: Ludion, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerp, 2012. 176 p.
51. Verhave J. Jordaens at Work, Layer upon Layer. Jordaens: The Making of a Masterpiece. Copenhagen: Statens Museum for Kunst, 2008. P. 69-92.
52. Verhave J. The Amsterdam Painting – A Puzzle in Itself. Jordaens: The Making of a Masterpiece. Copenhagen: Statens Museum for Kunst, 2008. P. 93-96.
53. Wadum J. Ich bin am fleißigsten, wenn Sie mich nichts tun sehen. Überlegungen zur Maltechnik von Peter Paul Rubens. Becoming Famous Peter Paul Rubens. Stuttgart: Staatsgalerie Stuttgart, Sandstein Verlag, 2021. 344 p.
54. White R. Van Dyck's Paint Medium. National Gallery Technical Bulletin: Painting in Antwerp and London: Rubens and Van Dyck. Vol. 20. London: National Gallery, 1999. P. 84 – 88.